

**UCHWAŁA NR VIII/33/2015
RADY GMINY PIEKOSZÓW**

z dnia 26 marca 2015 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Piekoszów na lata 2015 - 2020**

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2013 r. 594 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się "Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Piekoszów na lata 2015 - 2020", stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Piekoszów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2015 r.

Załącznik
do Uchwały Nr VIII/33/2015
Rady Gminy Piekoszków
z dnia 26 marca 2015 roku

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE DLA GMINY PIEKOSZÓW
NA LATA 2015 - 2020

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY PIEKOSZÓW	4
II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	4
III. CELE PROGRAMU	6
IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ	6
V. OKREŚLENIE SPODZIEWANYCH REZULTATÓW	6
VI. REALIZATORZY PROGRAMU	7
VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	7

WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które choć odwieczne dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i staje się przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny.

Sprawcy przemocy są bezwzględni – zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstracje swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierne, rzadko sięgają po asertywne, a nawet agresywne formy zachowania. Ich wyróżniającą się cechą jest silne poczucie winy i przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w dorosłym życiu.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, pracownicy służby zdrowia, księża).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 w Gminie Piekoszów został opracowany zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. oraz w oparciu o ustawę z dnia 15 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2020, Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, Kodeks Karny i Kodeks Postępowania Karnego, Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Według definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, „przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej”, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszając ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Najczęściej występujące formy przemocy, to:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Wszystkie formy przemocy mogą wzajemnie się uzupełniać i przenikać.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa oraz dostarczania wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy, skierowanej szczególnie do krzywdzonych dzieci.

I. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY PIEKOSZÓW

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie, z uwzględnieniem problemów przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.12.2014 r. gmina Piekoszów liczyła 16.139 mieszkańców, liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Kielce wynosiła 966 osób. Z pomocy tut. Ośrodka w 2014 r. korzystało ok. 320 osób. W około 180 rodzinach znajdują się osoby bezrobotne.

Ze statystyki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piekoszowie wynika, że w roku 2014 założono 59 „niebieskich kart”. Ofiarami przemocy ogółem było 67 osób, w tym największą grupę stanowiły kobiety – 47 osób. Sprawcami byli mężczyźni w większości uzależnieni od alkoholu.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piekoszowie wynika, że w okresie od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r. było 30 zgłoszeń dotyczących osób nadużywających alkoholu. Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy szkole, która nie jest ujęta w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zasoby instytucjonalne gminy Piekoszów:
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piekoszowie;
 - Punkt przyjęć interesantów obsługiwany przez Komisariat Policji w Chęcinach;
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - Placówki oświatowo-wychowawcze (szkoły, przedszkola, żłobek);
 - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
 - Zakład opieki zdrowotnej;
 - Kościoły katolickie;

2. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
 - najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary;
 - zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy;
 - za przemoc zawsze odpowiedzialność ponosi osoba stosująca przemoc;
 - nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej;
 - należy zrozumieć reakcję ofiary;
 - podstawowe zadanie – zatrzymać przemoc.
3. Do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 ze zm.), należy w szczególności:
 - opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
 - prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą;
 - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
 - tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.
4. Adresatami programu są:
 - ofiary przemocy w rodzinie (dzieci, współmałżonkowie, partnerzy, osoby starsze, niepełnosprawne);
 - sprawcy przemocy w rodzinie;
 - przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.
5. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w gminie Piekoszów.

Gminny Program ma służyć rozwojowi spójnego systemu przeciwdziałania przemocy, na podstawie wyspecjalizowanych zasobów instytucjonalnych i ludzkich, pomiędzy którymi ma istnieć relacja współpracy. Program nie zakłada tworzenia nowych instytucji, a wzmocnia kompetencje już istniejących. System na poziomie lokalnym mają stanowić pracownicy wszystkich instytucji zaangażowanych w proces pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy. Podstawę tego procesu będzie stanowić podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie będą planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Zasadnicze znaczenie ma fakt, że praca będzie zespołowa. Zgodnie z art. 9a ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 ze zm.) przewiduje się, że gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

III. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci oraz poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodzin.
2. Koordynacja działań pomocowych lokalnych podmiotów na rzecz budowania gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Piekoszków.
3. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w kierunku kształtowania właściwych postaw zaufania i szacunku, propagowanie zachowań sprzyjających pozytywnym postawom w rodzinie oraz edukacja uczniów o zagrożeniach płynących ze zjawiska przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie kompetencji przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie skuteczności działań wobec sprawców przemocy.

IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Ustawiczne kształcenie i doskonalenie zespołu interdyscyplinarnego.
2. Systematyczna realizacja „niebieskich kart” i ich szczegółowy monitoring.
3. Zapewnienie ofiarom przemocy miejsc w ośrodkach wsparcia, dostarczanie informacji o instytucjach udzielających pomocy, zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodzin.
4. Kształtowanie postaw społecznych wolnych od przemocy (działania informacyjne).
5. Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego, sprzyjających zachowaniom nieagresywnym.
6. Odseparowanie sprawcy przemocy od ofiar.

V. OKREŚLENIE SPODZIEWANYCH REZULTATÓW

1. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
2. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
4. Pogłębienie wiedzy społecznej o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Zwiększenie liczby osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz pomagającym ofiarom przemocy.
7. Zwiększenie skuteczności działania i dostępności do instytucji, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komisariat Policji
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Szkoły na terenie gminy Piekoszów (pedagodzy szkolni)
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Służba Zdrowia.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Z budżetu Gminy Piekoszów w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
2. W ramach środków własnych jednostek /w zakresie zadań statutowych i ustawowych/.
3. Ze źródeł zewnętrznych /w tym środki z Budżetu Państwa – programy/.

Uzasadnienie

W związku z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180 poz. 1493 ze zm.), która nakłada na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez, m.in.: opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, pracę zespołów interdyscyplinarnych, przygotowano powyższy projekt uchwały na lata 2015 – 2020. Poprzedni program obejmował lata 2010-2014.

Obsługę organizacyjno - techniczną zespołu interdyscyplinarnego zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piekoszowie.